

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป รายละเอียดได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา และ ขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในที่ตั้งสถานศึกษาต่างกันมีทัศนะต่อสุขภาพองค์การของ สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 แตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ใน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนะต่อสุขภาพองค์การของ สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 แตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 2,197 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 339 คน โดยวิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamané หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างเทียบสัดส่วนจากประชากรตามอำเภอ ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling Random) ใช้วิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ ได้กลุ่มตัวอย่าง 339 คน จากครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตามสถานที่ตั้ง

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการประกอบด้วย ที่ตั้งสถานศึกษาและขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert's Rating Scale เกี่ยวกับระดับคุณภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ประกอบด้วย 3 ระดับ 8 มิติ คือ จำนวน 100 ข้อ ดังนี้

ระดับสถาบัน ประกอบด้วยมิติคุณภาพองค์การ 2 มิติ

1) มิติการกำหนดเป้าหมาย	จำนวน 6 ข้อ
2) มิติการกระจายอำนาจ	จำนวน 12 ข้อ

ระดับการจัดการ ประกอบด้วยมิติคุณภาพองค์การ 3 มิติ

1) มิติภาวะผู้นำอันเพื่อนร่วมงาน	จำนวน 14 ข้อ
2) มิติการเป็นผู้นำทางวิชาการ	จำนวน 19 ข้อ
3) มิติการติดต่อสื่อสาร	จำนวน 5 ข้อ

ระดับเทคนิค ประกอบด้วยมิติคุณภาพองค์การ 3 มิติ

1) มิติการมุ่งเน้นวิชาการ	จำนวน 18 ข้อ
2) มิติขวัญในการปฏิบัติงาน	จำนวน 13 ข้อ
3) มิติการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน	จำนวน 13 ข้อ

รวมจำนวนข้อกระทงคำถาม จำนวน 100 ข้อ
 โดยผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้
 ระดับที่ 1 หมายถึง ระดับคุณภาพองค์การน้อยที่สุด
 ระดับที่ 2 หมายถึง ระดับคุณภาพองค์การน้อย
 ระดับที่ 3 หมายถึง ระดับคุณภาพองค์การปานกลาง
 ระดับที่ 4 หมายถึง ระดับคุณภาพองค์การมาก
 ระดับที่ 5 หมายถึง ระดับคุณภาพองค์การมากที่สุด

วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านแล้วนำไปทดลองกับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.886

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจาก ภาควิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 339 ชุด และไปรับแบบสอบถามหลังจากส่งไปแล้วประมาณ 2 สัปดาห์
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อนำไปตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ที่เก็บรวบรวมได้ ไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ โดยแยกข้อมูลที่ตั้งสถานศึกษาและขนาดโรงเรียน โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) เป็นรายชื่อและโดยภาพรวมทั้ง 8 มิติ เมื่อหาค่าได้แล้วนำไปแปลผลโดยใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ตามแนวทางของเบสต์ (อ้างถึงใน วัน เดชพิชัย 2532: 11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ มีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีระดับสุขภาพองค์การมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีระดับสุขภาพองค์การมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีระดับสุขภาพองค์การปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีระดับสุขภาพองค์การน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีระดับสุขภาพองค์การน้อยที่สุด

3. หาค่าการทดสอบเอฟ (F-test) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามตัวแปรที่ตั้งสถานศึกษาและขนาดโรงเรียน เมื่อพบว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน ก็จะไปทดสอบพหุคูณด้วย LSD

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมและระดับอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา มีคุณภาพองค์การโดยรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นระดับสถาบันที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 เมื่อทดสอบพหุคูณเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า คุณภาพองค์การของสถานศึกษาในระดับสถาบัน อำเภอนาทวีมีระดับคุณภาพองค์การสูงกว่าอำเภอจะนะ อำเภอสะเดา อำเภอเทพาและอำเภอสะบ้าย้อย ส่วนระดับอื่นไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีคุณภาพองค์การโดยภาพรวมและระดับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบพหุคูณเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า คุณภาพองค์การของสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับคุณภาพองค์การต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ยกเว้นระดับการจัดการและระดับเทคนิคไม่แตกต่างกัน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานได้ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ระดับสถาบัน มิติการกำหนดเป้าหมาย มิติการกระจายอำนาจ ระดับการจัดการ มิติภาวะผู้นำนั้นเพื่อนร่วมงาน มิติการเป็นผู้นำทางวิชาการ มิติการติดต่อสื่อสาร ระดับเทคนิค มิติการมุ่งเน้นวิชาการ มิติขวัญในการปฏิบัติงาน มิติการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนะต่อคุณภาพองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับและรายมิติ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พิทักษ์แก้ว (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่พบว่า คุณภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เป็นเพราะ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มองเห็นว่าสถานศึกษาในแต่ละอำเภอมีการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมสะดวกรวดเร็วทำให้การปฏิบัติงาน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ การสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาเกิด

การประสานสอดคล้องกันทั้งระดับสถาบัน ระดับการจัดการและระดับเทคนิคอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาส่งผลให้การบริหารจัดการและการดำเนินการด้านการศึกษามีความพร้อม สามารถพัฒนาท่าทันการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งสถานศึกษาแต่ละแห่งได้รับการสนับสนุนและการพัฒนาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีสภาพองค์กรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นระดับ อภิปรายได้ดังนี้

1.1. ระดับสถาบัน มิติการกำหนดเป้าหมายจากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติต่อสภาพองค์กรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สภาพองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสภาพองค์กรของสถานศึกษาระดับสถาบัน มิติการกำหนดเป้าหมายอยู่ในระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และนโยบายของสถานศึกษาโดยเขียนไว้เป็น ลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ปรากฏในแผนงาน มีความสอดคล้องตามหลักการของปรัชญาการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ แผนการศึกษาชาติ แผนพัฒนาการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพปัญหา และความต้องการของชุมชน ตลอดจนนโยบายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 3 เพื่อมุ่งแก้ปัญหาของสถานศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า การประชาสัมพันธ์เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและเข้าใจตรงกันต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความจริงจังและความต่อเนื่องในการประชาสัมพันธ์ เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบจึงทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างไม่ทั่วถึง

1.2. ระดับสถาบัน มิติการกระจายอำนาจ จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติต่อสภาพองค์กรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สภาพองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสภาพองค์กรของสถานศึกษาระดับสถาบัน มิติการกระจายอำนาจอยู่ในระดับ

มาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สามารถดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างมีอิสระและมั่นคง ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับชุมชนที่ดี สามารถปรับตัวและแก้ปัญหาตามความต้องการของชุมชน ได้โดยปราศจากการแทรกแซงขององค์กรคณะบุคคลหรือกลุ่มอิทธิพลที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรของรัฐ และเอกชนต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า การให้การสนับสนุนช่วยเหลือสถานศึกษาจากองค์กรของรัฐ และเอกชนยังไม่มีความเพียงพอในสถานศึกษาเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการในการขอความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอกก็ไม่ได้และองค์กรภายนอกอาจจะไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะช่วยเหลือ โรงเรียนที่ของงบประมาณสนับสนุน

1.3. ระดับการจัดการ มิติภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงาน จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติต่อสภาพองค์กรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สุขภาพองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสุขภาพองค์กรของสถานศึกษาระดับการจัดการ มิติภาวะผู้นำฉันทเพื่อนร่วมงานอยู่ในระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการสร้างมิตรสัมพันธ์และกิจสัมพันธ์ที่ดีกับคณะครูในโรงเรียนโดยปฏิบัติตัวเสมือนเพื่อนร่วมงานที่สามารถกำหนดมาตรฐานการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการกระตุ้นให้ครูได้ร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกด้านเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานแก่ครูต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังเอื้ออำนวยในด้านเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานให้กับครูน้อยเกิน จึงทำให้ครูปฏิบัติงานได้ไม่สะดวกเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นเพราะเดี๋ยวนี้ผู้บริหารมีภารกิจนอกสถานศึกษามากขึ้น

1.4. ระดับการจัดการ มิติการเป็นผู้นำทางวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติต่อสภาพองค์กรของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สุขภาพองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสุขภาพองค์กรของสถานศึกษาระดับการจัดการ มิติการเป็นผู้นำทางวิชาการอยู่ใน

ระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการมุ่งมั่นที่จะบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่า มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ เพื่อให้ภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อ ข่าว กิจกรรม และรายงานผลทางวิชาการของสถานศึกษามาเผยแพร่แก่ชุมชนต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดความจริงจังและความต่อเนื่องในการติดตามและการสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อ ข่าว กิจกรรม และรายงานผลทางวิชาการของสถานศึกษามาเผยแพร่แก่ชุมชน ซึ่งอาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีภารกิจมากขึ้นที่ต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาจึงทำให้ไม่มีเวลาในการจัดทำสื่อและรายงานผลทางวิชาการให้ชุมชนได้รับทราบ

1.5.ระดับการจัดการ มิติการติดต่อสื่อสาร จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทักษะต่อสภาพองค์การของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสภาพองค์การของสถานศึกษาระดับการจัดการ มิติการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจุบันข่าวสารสนเทศสามารถสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว และสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงอย่างเป็นทางการอยู่เสมอ มีการแสดงออกถึงปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านการแลกเปลี่ยน ความรู้สึกนึกคิดเจตคติ ตลอดจนอารมณ์และการกระทำต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน จนสามารถร่วมกันปฏิบัติภารกิจในสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารตามสายงานบังคับบัญชาต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า ครูในสถานศึกษาแต่ละสายงานได้รับทราบข้อมูลข่าวสารตามสายงานบังคับบัญชาน้อยหรือไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเลย อาจเป็นเพราะครูในแต่ละสถานศึกษามีน้อยจึงนิยมบอกข่าวสารเวลาที่มีการประชุมพร้อมเพรียงกันมากกว่า

1.6.ระดับเทคนิค มิติการมุ่งเน้นวิชาการ จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทักษะต่อสภาพองค์การของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสุขภาพองค์การของสถานศึกษาระดับเทคนิค มติการมุ่งเน้นวิชาการอยู่ในระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน มีความมุ่งมั่นให้สถานศึกษามีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบริหารหลักสูตรที่เป็นระบบ มีการจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีสื่อ มีอุปกรณ์ มีการนิเทศภายใน มีการวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนพร้อมสื่อเพียงพอกับความต้องการต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนพร้อมสื่อยังไม่เพียงพอตามความต้องการที่จำไปใช้ อาจเป็นเพราะแต่ละโรงเรียนมีงบประมาณอย่างจำกัดในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนและสื่อ

1.7.ระดับเทคนิค มติขวัญในการปฏิบัติงาน จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดีและระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสุขภาพองค์การของสถานศึกษาระดับเทคนิค มติขวัญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนได้รับการยอมรับซึ่งกันและกันตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีร่วมกันในสถานศึกษา รวมถึงมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความศรัทธาในวิชาชีพและมีความผูกพันต่อสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูไว้วางใจและมีความจริงใจต่อกันไม่แบ่งเป็นกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า ครูในโรงเรียนแต่ละแห่งจะมีการอยู่ร่วมกันโดยการแบ่งกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีบุคลากรเยอะจึงทำให้มีการอยู่ร่วมกันแบบกลุ่มเล็กกลุ่มน้อย

1.8.ระดับเทคนิค มติการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีทัศนคติต่อสุขภาพองค์การของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จำนงจิต (2552: 93) ได้วิจัยเรื่อง สุขภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี

หากพิจารณาตามระดับภารกิจ พบว่าระดับสถาบันอยู่ในระดับดี ระดับการจัดการอยู่ในระดับดี และระดับเทคนิคอยู่ในระดับดี โดยสภาพองค์การของสถานศึกษาระดับเทคนิค มีดิถีวิญในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีการร่วมมือกันจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูป และมีการจัดหาทรัพยากรด้านการเงิน มีการจัดหาและสนับสนุนให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมพร้อมทั้งมีการควบคุมดูแลการให้บริการด้านอาคารสถานที่ ที่เพียงพอกับความต้องการของครูและนักเรียน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนต่ำกว่าข้ออื่น ๆ แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษาแต่ละโรงเรียนมีการให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะสถานะด้านการเงินของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนแต่ละคนมีจำกัดและสภาพทางเศรษฐกิจไม่ดีเท่าที่ควรจึงทำให้การสนับสนุนของคณะกรรมการการและชุมชนต่อสถานศึกษามีน้อย

2. วัตถุประสงค์ข้อ 2 . เพื่อเปรียบเทียบสภาพองค์การของสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำแนกตามที่ตั้งสถานศึกษา และขนาดโรงเรียน

2.1. สมมติฐานข้อที่ 1 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในที่ตั้งต่างกันมีทัศนะต่อสภาพองค์การของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ครูมีทัศนะต่อสภาพองค์การของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพร พักแก้ว (2550: 62) ได้วิจัยเรื่อง สภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ระหว่างความคิดเห็นของครูที่อยู่ในโรงเรียนเขตอำเภอที่ตั้งต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในที่ตั้งสถานศึกษาต่างกันในแต่ละโรงเรียนต้องประพฤติปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยได้รับการดูแลและกำกับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 นอกจากนี้แต่ละอำเภอมีสภาพทางภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบและภูเขาเล็กน้อย มีการคมนาคมที่สะดวกสบาย สามารถที่จะเดินทางติดต่อกันได้สะดวกและรวดเร็ว และมีการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วด้วยเทคโนโลยี ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในแต่ละ

อำเภอไม่แตกต่างกันมากนัก จึงอาจส่งผลให้สภาพองค์การของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับสถาบันที่พบความแตกต่างกันเนื่องจาก อำเภอนาทวีมีระดับสภาพองค์การสูงกว่าอำเภอจะนะ อำเภอสะเดา อำเภอเทพาและอำเภอสะบ้าย้อย อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตั้งอยู่ในอำเภอนาทวีจึงส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติงานในอำเภอนาทวีมีการบริหารจัดการในเรื่องต่าง ๆ สะดวกและรวดเร็วกว่าอำเภออื่น ๆ และการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนในแต่ละอำเภออาจไม่เหมือนกัน เนื่องจากการกำหนดเป้าหมายส่วนหนึ่งต้องกำหนดมาจากสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งในการให้การสนับสนุนและช่วยเหลือสถานศึกษาอาจแตกต่างกันไปตามสภาพและความพร้อมของแต่ละอำเภอหรือชุมชน

2.2. สมมติฐานข้อที่ 2 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในขนาดโรงเรียนต่างกันมีทัศนคติต่อสภาพองค์การของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่าครูที่มีทัศนคติต่อสภาพองค์การของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรีดา จันทจิต (2552: 94-95) ได้วิจัยเรื่องสภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีสภาพองค์การแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกันย่อมมีการปฏิบัติงานแตกต่างกันเนื่องจาก ขนาดโรงเรียนมีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนคือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากและครูมาก งานย่อมจะมากขึ้นเป็นเงาตามตัวไปด้วยเพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ไม่เท่าเทียมกัน ขนาดของโรงเรียนขนาดใหญ่ประเภทของงานมีมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีทรัพยากรบริหารมาก มีบุคลากรมากมีงบประมาณมาก ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีทรัพยากรบริหารน้อย จึงส่งผลให้โรงเรียนในแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน สำหรับระดับการจัดการที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหารของโรงเรียนแต่ละขนาดมีการติดต่อสื่อสาร มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการและเพื่อนร่วมงานที่ไม่แตกต่างกันคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนแต่ละขนาดจะมีการติดต่อสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอและมีการมุ่งเน้นการสร้างมิตรสัมพันธ์และกิจสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงานในแต่ละขนาดโรงเรียนเหมือนกัน รวมทั้งในแต่ละขนาดโรงเรียนผู้บริหารและครูมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการมุ่งมั่นที่จะบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างคุ้มค่าและมีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้

โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ เพื่อให้ภารกิจหลักของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมือนกันในแต่ละขนาดโรงเรียน สำหรับระดับเทคนิคที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนมีความมุ่งมั่นให้สถานศึกษามีความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบริหารหลักสูตรที่เป็นระบบ มีการจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีสื่อ มีอุปกรณ์ มีการนิเทศภายใน มีการวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และผู้บริหารสถานศึกษากับคณะครูในโรงเรียนแต่ละขนาดได้รับการยอมรับซึ่งกันและกันตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีร่วมกันในสถานศึกษา รวมถึงมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความศรัทธาในวิชาชีพและมีความผูกพันต่อสถานศึกษาเหมือนกันทุกขนาดโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประชาสัมพันธ์เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ให้คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและเข้าใจตรงกัน

1.2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรรออำนวยความสะดวกด้านเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานแก่ครูให้สม่ำเสมอ

1.3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อ ข่าว กิจกรรม และควรรายงานผลงานทางวิชาการของสถานศึกษาพร้อมทั้งเผยแพร่ให้ชุมชนได้รับทราบ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงโรงเรียนที่มีสุขภาพสมบูรณ์และไม่สมบูรณ์มีลักษณะและสภาพเป็นอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กรต่อไป

2.2. ควรศึกษาถึงปัจจัยตัวแปรต้นอื่นๆ ที่จะมีอิทธิพลต่อสุขภาพองค์กร นอกเหนือจากตัวแปรต้นที่ตั้งสถานศึกษาและขนาดของโรงเรียน

2.3. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพองค์การของโรงเรียนที่แตกต่างกัน

2.4. ควรศึกษาสภาพองค์การของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินภายนอกรอบสองและสถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินภายนอกรอบสอง เพื่ออธิบายความแตกต่างของสถานศึกษาทั้งสองประเภทและเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus